



Onor. Biblioteca Universității
din Cluj
Sibiu

Ureu Hirlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

A Romániai
Magyar Népközösség lapja

A Timis-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 53
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Ez is megoldás

Nem az első és bizonyára nem az utolsó eset, hogy valaki rácsokban arra a tunya és henyé életre, melyet a sors különös kegye folytán (értsd: milliók!) folytatott. A kényelem, jólét, fényűzés, egyszóval mindaz, amit a gazdagság jelent, ideig-óráig életmegoldás azok számára, akik a krónusi vagy dáriusi kincsek birtokába csöppennek, de akikben ébredszik és felülkerekedik a felsőbbrendű ember, végre is megundorodik az őt puhán körülölelő földi édentől és — foglalkozást keres magának. Így születtek a milliomos bogarászok: a régiséggyűjtők, a legfantasztikusabb pályadíj-kiírók (közöttük az a pihent elméjű amerikai multimilliomos, aki tízezer dolláros jutalmat ígért annak a farmernek, aki fekete kanárit fog kitenyészteni).

Magunkfajta földi halandó meg se tudja érteni, hogy lehet a világnak még mindig oly országa, vagy városa, ahol egy embernek többje van, mint más százezernek együttvéve. Csak az újság betűrengetegéből értesül arról, hogy — vannak ilyenek, Persze, Amerikában.

A szociális igazságtalanság e megdöbbentő aránytalanságai láttán egy pillanatra meghökken azután bennünk az a hir, mely a „Tribune de Geneve” hasábjain 'átott most napvilágot. Hát mégsem fenélig tejjel a dugszagdagság? Arról van ugyanis szó, hogy Miss Betty Browe, egy amerikai többszörös milliomos szép fiatal leánya máról-ho napra megszökött hazulról. Hátrahagyott levelében azt írta, hogy megundorodott az otthoni kényelemtől, már idegeire ment az ugynevezett tejben-vajban-fürdés, erre többször figyelmeztette szüleit, de azok rá se hederítettek. Anyja váltig azt erősítette, hogy az ő társadalmi helyzetéhez méltatlan bármily munkavégzés: mit szólnának az emberek, ha a multimilliomos Betty Browe elszegődne akárhová is — alkalmazottnak. Apja pedig, ugy szivarhegyről azzal intézte el leánya kérését, hogy hát fiaskám örülj, hogy így van, hidd el, millió és millió ember szívesen cserélné veled. Egyébként oszton anyád nézetét...

Ezek után Miss Betty Browe megírta bucsulevelét és elszökött hazulról. Hetekig hiába keresték, Ropogós dollárokat vágta zsebre a titkosrendőrök, magánnyomozók, akik érthető buzgalommal ajánlkoztak a „szeszélyes csitri” kézrekerítésére. Beloholták fél Amerikát s bár a dollárok usztak, a kisasszonynak még mindig hült helye maradt.

Az újságolvasó közönség természetesen jól mulatott az eseten s egy percig sem adtak hitelt annak a szenzációhajászó találatásnak: hátha öngyilkosságot követett el a miss? A nagyvilágban kalandozó milliomos-leány ugyanis hébe-hóba, levélben, telefonon értesítette szüleit: jói van, nincs semmi baja, ne aggódjanak érte. Csak éppen címét felejtette el mindig jelezni. Feltűnt azonban az egyik magán detektívnek, hogy mindig ugyanazon minőségű levélpapíron írja lakónikus leveleit a keresett hölgy s ezen a nyomon elindulva, többheti izgalmas hajszá után, rá is találtak Miss Betty Brower — Detroitban. Detroit egy kis magánháztartásának — konyhájában. A kis konyha — mosogatóasztalánál. Igen, hölgyeim és uraim, Miss Betty Browe annak rendje és módja szerint mosogatózott, s ami több, gyönyörűségét találta ebben a foglalatosságban, pedig hát... háziasszonyok, legyünk csak őszinték, ugyebár ez egyiküknek sem kéjöröm!

A finom lakk már régen lekopott a milliomos leány körmeiről, egyszerű karton ruhában tett-vett a konyhában és háziasszonya, — munkaadója — rendkívül meg volt elégedve vele.

— Ilyen megbízható és szorgalmas eselédem még sohasem volt! — mondotta a szőnyegügynök minőségben érdeklődő titkosrendőrnek.

Miss Betty Browe pedig e dicséret hallatára oly boldogan mosolygott, mintha legalább is a világ elsőszámú férfiszépsége bókolt volna neki.

Ami a titkosrendőr fölfedezését követte, már prózai dolog. A szülők személyesen utaztak leányuk után, de az hallani sem akart a hazatérésről. Legalább is — egyelőre nem. Nem fogadott el egy centet sem ruházódásra, apró kiadásokra.

— Majd a magam keresetéből... majd abból fedezem kiadásaimat, — mondotta.

Anyai könnyek, apai toporzékozások, kérés, ígérlet, szép szó, fenyegetőzés... semmi sem használt. Miss Betty Browe megmaradt a mosogatóasztalánál. Dolgozni akar, a maga lábán járni, a maga keresetéből élni és punktum. Hagyják őt békében.

És ott maradt továbbra is a detroit-i kiskonyhában, heti négy dolláros fizetésért.

Önkéntes munkaszolgálatot vállalt. Senki sem kény-

szerítette, magától jött rá arra, hogy aki nem dolgozik, ne is egyék. Munkát keresett, munkába állt. Otthon hadd heverjenek a milliók. Ez is megoldás. De még szebb megoldás volna, ha tízezer-huszával napot lopó milliomos barátnőit — mánthogy maguktól nem jönnek rá az idők parancsszavára, — kárhatalommal vezényelnék ki munkára. Mert munka mindenütt akad s ép ideje volna, ha eltűnnének az ingyenelők erről a sártekeről... (— r)

A finn csapatok bevonultak Kelet-Karélia fővárosába

Heves harcok után visszafoglalta a finn véderő Petroszkoi városát Anglia nyílt ellenségnek minősíti Finnországot

Amsterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírszolgálat közlése szerint Eden angol külügy-miniszter az alsóház ülésén kijelentette, hogy ha a finn kormány nem válaszol a legutóbbi angol jegyzékre,

a londoni kormány nyílt ellenségnek tekinti Finnországot attól a pillanattól kezdve, amikor a finn csapatok kimondottan szovjet területre lépnek.

Szöknek vagy öngyilkosságot követnek el a kudarcot vallott szovjet katonai vezetők

Helsinkiből jelenti a Stefani-iroda: Hivatalosan közlik, hogy a finn csapatok szerdán elfoglalták Petroszkoi városát.

Petroszkoi Kelet-Karélia fővárosa és a finn csapatok az ellenség elkeseredett ellenállásának megtörése után vonultak be oda. Mint a foglyul ejtett szovjet katonák utóbb bevallották, a várost a szovjet a folytonos légitámadások miatt kiürítette. Egy ily légitámadás al-

kalmával Vorosilov marsall is jelen volt. A hadifoglyok elbeszélése szerint

a politikai biztosok, látván a reménytelen helyzetet, öngyilkosságot követtek el.

A tisztak tömegesen szöktek el. Egy ily tiszt különösen egy mocsárnál finn gépfegyvertűzbe került. Az egyik szovjet ezred parancsnoka, mikor már nem nyílt alkalma a menekülésre, önkézzel vetett véget életének. (Rador)

Halálra ítélték és kivégezték a Cseh-Morva védnökség hazaáruló miniszterelnökét

Prágából jelenti a Német Távirati Iroda: A prágai lapok beszámolnak a német néptörvényszék első tanácsának ítéletéről. A néptörvényszéki tanács, — melyen Thierack dr. táblaj elnök töltötte be a vezető tisztséget, — ellenséges célok támogatása és hazaáruló összeesküvés kezdeményezése miatt a Cseh-Morva védnökség volt miniszterelnökét, Elias mérnököt halálra ítélte.

Ugyanakkor kimondották, hogy a volt cseh kormányfő minden polgári jogától elesett, vagyonát pedig elkobozták.

A prágai lapok beszámolója megjegyzi, hogy Elias teljes beismerő vallomást tett.

Az Elias volt miniszterelnök ellen halálos ítéletet október elsején végrehajtották. (Rador).

Olasz sikerek a keleti fronton

A Dnyepertől keletre végrehajtott bekerítő hadműveletek során az olasz csapatok megsemmisítő csapásokat mértek a szovjet seregekre és sok foglyot ejtettek

A német vezéri főhadiszállás tegnap a következő harctéri jelentést adta ki:

A keleti fronton a hadműveletek tervszerűen folynak.

Az olasz csapatok a Dnyepertől keletre szeptember 28—30.-án végrehajtott bekerítő hadműveletek során a szovjet egységeket megsemmisítették és több mint nyolcezer hadifoglyot ejtettek. Az olasz csapatok az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztak.

A karéliai fronton tegnap finn csapatok délről és nyugatról intézett bátor előretöréssel elfoglalták az Onega tó nyugati partján levő Petroszkoi, Kelet-Karélia fővárosát.

Harci repülőgépek a legutóbbi éjszaka is bombázták Moszkva és Szentpétervár katonai fontosságú célpontjait.

A Nagybritánia elleni harc során német harci repülőgépek tegnap a Faröer szigetek egyik kikötőjében elsüllyesztettek egy kétezer tonnás kereskedelmi hajót. A brit keleti partoknál az elmúlt éjszaka bomba találatokkal súlyosan megrongáltak két kereskedelmi hajót. További hatásos bombatámadások Anglia keleti és déli partjain hadifontosságu berendezések és több repülőter ellen irányultak.

Német őrhajók a Csatornában megtámadták brit gyorsnaszádotkat, amelyek éjszaka egy német hajókaraván felé közeledtek. Agyutűzzel egy brit gyorsnaszádot elsüllyesztettek, egy másikat pedig súlyosan megrongáltak.

Brit bombavető repülőgépek a legutóbbi éjszaka, válogatás nélkül, néhány robbanó és gyújtóbombát dobtak le Németország délnyugati részében, különösen a helyiségekre. A támadás csak jelentéktelen ká-

rokat okozott.

A német haditengerészet és légerő szeptember hónapban az angol hajózás elleni sikeres harc során

A moszkvai angol-amerikai delegáció folytatja az ígéretéseket

Amszterdamból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy a Reuter ügynökség moszkvai értesülése szerint az angol-amerikai-szovjet megbízottak értekezlete véget ért és erről közös nyilatkozatot adtak ki,

Az Európa elleni brit offenzívának nincsenek esélyei

Stockholmból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy a „Toronto Globe and Mail” című kanadai újság katonai cikkirója a londoni „Daily Mail” című újság hasábjain Anglia helyzetével foglalkozik. Hogyan lehet elképzelni egy brit győzelmet? — teszi fel a kérdést. Az összes katonai szakértők egyetértenek abban, hogy egy angol offenzíva a kontinensen csak katasztrófával végződhet.

Anglia nincsen abban a helyzetben, hogy olyan erős hadsereget szervezzen, amely felvehetné a harcot az európai hatalmakkal. Ama brit reményekkel kap-

Az angol és amerikai bizottság nem tekintheti meg a keleti frontszakaszokat

Rómából jelenti: Saporiti, a Giornale d'Italia című lap washingtoni tudósítójának közlése szerint az amerikai kormány elhatározta a Szovjetbe küldendő anyagszállítás megszüntetését. Ez a határozat a Moszkvában működő amerikai bizottság által elkészített jelentés következménye. Az amerikai bizottság jelentéseiben utal arra, hogy a szovjet hatóságok részéről nem kap semmiféle felvilágosítást a hadműveletek folytatására és a szovjet hadfelszerelési ipar termelésére vonatkozólag. Sem az angol, sem az amerikai bizottság tagjai nem kap-

683.400 tonna ellenséges hajóteret súlyosított el. Ebből 452.000 tonnát csak buvármászadók semmisítették meg.

amelyet Beaverbrook lord és Harriman irt alá. Ebben a nyilatkozatban kijelentik, hogy a szovjet megközelítőleg mindent megkap abból, amit kért.

csolatban, hogy Németországot a tengeri zárlat segítségével győzzék le, a kanadai cikkíró szerint, ez egyáltalán nem sikerülhet, ha keleten folytatódna a német győzelmek.

A németek győzelme a szovjet hadsereg ellen hatástalanra teszi az egész gazdasági háborút.

Ezenkívül túlzottnak látja a nagy hatósugaru bombázó repülőgépekbe vetett brit reményeket is, mert a német védelem egyre sikeresebben hárítja el a légi támadásokat.

tak engedélyt arra, hogy megtekintsék a front különböző szakaszait. A bizottság tagjai nem hagyhatják el Moszkvát és teljesen tájékozatlanok a különböző eseményekről. Saporiti szerint ez a jelentés amerikai körökben érthető aggodalmat keltett, mert attól tartanak, hogy

a Szovjet katonai helyzete még az elismertnél is rosszabb és Sztalin nem akarja magát tulságosan lekötni,

hogy ezáltal nyitva hagyja maga mögött az ajtót a győzővel való esetleges tárgyalások érdekében. (ESS)

Majszky szovjet nagykövet ideges kézmozdulattal kíséri az angol alsóház tanácskozásait

Stockholmból jelenti az Német Távirati Iroda: A „Nya Dagligt Allehanda” értesülése szerint Churchill beszéde után még hét képviselő szólalt fel az angol alsóházban.

Wedgewood Ben képviselő azt ajánlotta, küldjenek egy angol hadosztályt a Szovjetunióba, mert „az angol hadsereg szemelvénye rendkívül előnyösen hatna a tényleges részvétel a háborúban.”

Az angol lapok megemlítik, hogy a szovjet háboru kezdete óta Majszky londoni szovjet nagykövet mindig részt vesz, a diplomáciai páholyban, az alsóház ülésén és nagy figyelemmel kíséri azokat. Míg eddig a szovjet diplomata a legteljesebb mozdulatlan-

ságban figyelte az alsóház tárgyalásait, a fenti felszólalás alkalmával állandóan nyugtalanul hadonászott.

Egyes körökben most azt kérdik, vajon van-e politikai jelentősége vagy nincs a szovjet nagykövet ideges kézmozdulatainak.

A Német Távirati Iroda amszterdami jelentése a továbbiakban közli, hogy Churchill beszédének elhangzása után Majszkyt élénk rokonszenynyilvánításban részesítették, ami

egyedülálló tény a brit parlament történelmében. (Rador).

Anglia háttérbe szorul, mindenütt Németországa a kezdeményezés

Berlinből jelenti a Rador: A német sajtó első ízben szerdán fordított különösebb figyelmét Churchill beszédének. A brit miniszterelnök beszédét behatóan tárgyalják a berlini lapok és a nyilatkozata tárgyát képező főbb pontokat vitatkozó szellemű írások boncolják. A szokásos megjegyzéseken kívül érdekes

Churchill ama állítása, melyből az következtethető, hogy közös angol-szovjet kaukázusi arcvonalat szeretnének létesíteni. Berlinben ezzel kapcsolatosan rámutatnak arra, hogy Churchill maga is kijelentette:

Anglia az egész fronton védekezni kényszerül s mindenütt Németországa a kezdeményezés.

A szovjet és amerikai alkotmány — közös nevezőn

Roosevelt, — bár „nem ismeri közelebről a helyzetet” — úgy véli, hogy a szovjet alkotmány ugyanazokat a „szabadságjogokat” védi, mint az Egyesült Államok alkotmányos kormányzati rendszere

Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: Roosevelt elnök a legutóbbi sajtóértekezleten kijelentette, hogy — bár nem ismeri a helyzetet közelebről, — úgy véli, a Szovjetunió alkotmánya védi a véleménynyilvánítást, hit és vallás szabadságát, ép úgy, mint ahogy megengedi a vallásellenes propagandát is, —

közli az „United Press.”

Roosevelt elgondolása szerint a Szovjetunió alkotmánya pontosan ugyanazokat a szabadságjogokat védi, melyeket az Egyesült Államok alkotmányos kormányzati rendszere is gyámolít. (Rador).

Stimson amerikai hadügyminiszter nyilatkozata az Egyesült Államok hadseregének feladatairól

Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: Stimson, az Egyesült Államok hadügyminisztere a sajtónak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy az északamerikai hadsereg jelenlegi tényleges létszáma egymillió háromszáznyolcvankétezer ember, — írja az „Associated Press.”

Ez alkalommal Stimson közölte azt is, hogy nem foglalkoznak oly törvényjavaslattal, melynek értelmében csökkentenék az észak-amerikai hadsereg létszámát, hogy ezzel

szemben hadianyagot bocsáthassanak Angliának és a Szovjetunió segítségére.

— Ellenkezéleg, — mondotta az amerikai hadügyminiszter, — az északamerikai hadseregnek ma az a feladata, hogy ne csak az amerikai földrészt védelmezze, hanem sok olyan támaszpontot is, mely az Egyesült Államok határain kívül esik. E támaszpontokon béke idején is háborus létszámú helyőrséget kell tartani, hogy minden meglepetésnek elejét vegyék. (Rador).

Távlatok

TÖRTÉNELMI IDŐKET élünk s egy hónap alatt anynyi esemény sűrűsödik össze, mint amennyi máskor egész esztendő, sőt évtizedek krónikáit is kitöltené. A nagy dimenzióju cselekvések korában élünk s a most folyó nagy háború eddigi mozgalmas életéhez viszonyítva is rendkívüli események fűződnek a lezárult hónaphoz.

SZEPTEMBER a Szovjetunió számára borzalmas hónap volt. Súlyos katonai vereségek sorozatai iktatódnak be az őszeleji krónikába s ezzel párhuzamosan Moszkva szövetségese, Nagybritannia is megtépzott reményekkel lépett október küszöbére.

ELSZENVEDETT vereségei láncolatában a Szovjetunió katonai helyzete megrendült. Haditengerészetét a Balti-tengeren és a Finn-öbölben megsemmisítő csapások érték. Ukrajna elvesztésével leggazdagabb nyersanyagelő-helyei és iparvidékei jutottak a szövetséges csapatok birtokába. A kiewi nagy csata katasztrófális érvágás volt a bomlófélben lévő szovjet hadseregen s mialatt a bekerített szovjet erők felmorzsolását a szövetséges seregek tervszerűen végrehajtották, a szovjet haderő maradványai el sem tudtak helyezkedni új védelmi vonalaikon, melyeket már szintén eredményesen támadtak s több helyen szét is zuztak az új európai rendért küzdő csapatok.

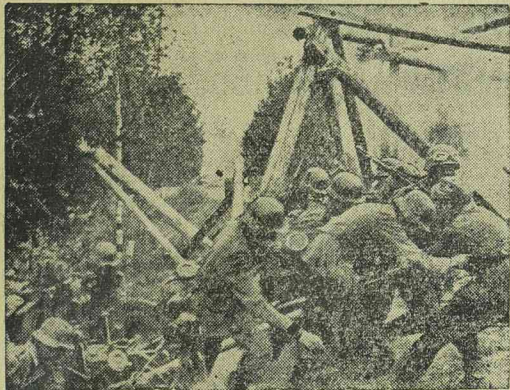
MOSZKVA-BAN szeptember végén összeült a brit-amerikai-szovjet hármass konferencia, hogy a nagy feladaton tanakodják: miként lehetne megsegíteni a Szovjetuniót? Erről a konferenciáról a német sajtó azt írta, hogy a halálos ágyon vergődő kommunizmus fölött tartanak konziliumot Churchill, Roosevelt és Sztalin megbízottjai.

KEVÉS oly kilátástalan nemzetközi értekezlet ült össze az utóbbi években, mint a moszkvai konferencia. A Szovjetunió tetemes embervesztését ugyan is ki pótolná? Anglia? Hiszen neki sincs annyi embere, amennyire a csatatéren szüksége volna. Amerika? A jenki legutóbb is kiállították harci készségiükről a bizonyítványt, amikor a háborútól való félelmükben megszöktek a brit hadsereg kötelékéből az amerikai pilóták, hogy az amerikai közvélemény háboruellenes hangulatáról ne is beszéljünk... Hadianyaga is fogytán van a Szovjetunióknak. Kítől, honnan, hogyan kaphat utánpótlást? Annaira volna szüksége, hogy igényeit a teljes gőzzel dolgozó amerikai hadiipar sem fedezhetné, s a hadianyagot, ha netalán el is készülné, el is kellene ám valamiképp juttatni a Szovjetunióba. A szállítás ügye azonban már most nyílt kérdés...

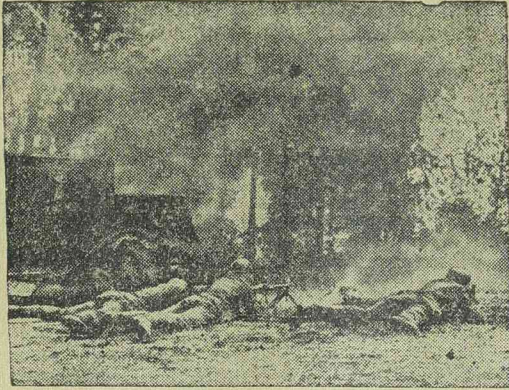
SOK tankot kért Majszky londoni szovjet nagykövet a legutóbbi angol tankparádén. Sok tankot, Persze Anglia ígért. Igérni könnyű s a fogadkozásokban kiváló rutinnal rendelkezik Churchill. Ígért ő már Norvégjának, Belgiumnak, Hollandiának, Dél-szláviának, Görögországnak eleget, miért ne ígérhetne — ezzel a fáradsággal — a Szovjetunióknak is? Hogy azután az ígért csak szép szó marad, hát ezt a kis politikai balesetet majd csak kimagarázza később a londoni diplomácia.

AMERIKA egy lépéssel közeledett a háborus beavatkozáshoz. Míg Roosevelt megbízottjai Moszkvában tárgyalnak, a Fehér Házban a semlegességi törvény megváltoztatásán töprengenek. Szeptember végén Mc Kellar demokratapárti szenátor javaslatot terjesztett az Egyesült Államok szenátusa elé s ebben a semlegességi törvény hatályon kívül helyezését indítványozta. Indoklása szerint a semlegességi törvény már — nem időszerű. Így válik apránként időszerűtlenné mindaz, amit Roosevelt harmadszori megválasztása elérésére, esalétkül, Amerika népe elé dobott. A békeszólások elvesztek az éji homályban, a békétörelvéseknek nyoma sincs, — ezzel szemben Európa szabadságharcának láttára a „szabadság” és „emberi jogok” védelmezője, Roosevelt a legnagyobbfoku támogatást ígérte az új európai rend ellenségeinek. Ezzel az ígéretével áll szoros összefüggésben a semlegességi törvény „időszerűtlensége”. Mindaz, ami nem szolgálja a plutokrata-kapitalizmus jelenlegi érdekeit: időszerűtlen...

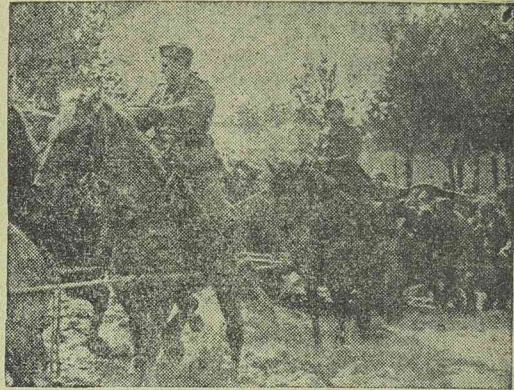
EZZEL SZEMBEN az új európai rendért vitézül harcoló szövetséges nemzetek seregei, párját ritkító győzelmek révén, feltartóztatathatatlannul haladnak kitűzött céljuk felé. Szavak, ígéretek, fondorkodások helyett tettekkel bizonyítják, hol van az erő és kié a végső győzelem.



A német katonaság állásba helyez egy tankelhárító üteget



Szétlőtt szovjet páncélozói mögül tüzel az ellenségre a német járőr



Német tüzérség a Keleti fronton

A fizetés- és nyugdíjemelések összeegyeztetése az árpolitikával szerepelt a minisztertanács legutóbbi megbeszéléseinek központjában

Bucurestiből jelenti a Rador: Kedden, szeptember 30-án a kormány összes tagjai, Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettes vezetésével minisztertanácsot tartottak, melyen megjelent Mazarinij tábornok, a vezérkar helyettes főnöke és Saidac tábornok, a frontmögötti területek katonai egészségügyi felügyelője is.

A minisztertanács ülésén Marmescu miniszter az ármegállapítás és közigazgatási jellegű intézkedések kapcsán ismertette a gazdasági élet új rendszerének elveit, amelyeket az ülés jóváhagyott. Stoienescu tábornok, pénzügyminiszter beterjesztette

az összes állami nyugdíjak emelésére vonatkozó törvényrendeleteket és kimutatásokat s egyben ismertette annak a reformnak az alapjait, mely a fizetések összeegyeztetésére irányul.

Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettes utasítást adott, hogy a fizetésemelésen felül, ezzel egyidejűleg, a kis köztisztviselők

kivételes munkateljesítmény esetén külön jutalomban is részesüljenek,

hogy így a gazdasági alkalmazkodás által indokolt fizetésemelés mellett, a munkaérdemek külön elismerésben is részesüljenek, mert

a közszolgálat alapja a munka szociális értéke.

A minisztertanács úgy döntött, hogy legkésőbb e hét végéig e törvényrendeleteket nyilvánosságra kell hozni,

ni, hogy az árak állandósítására vonatkozó intézkedések alapján

bevezessék a fizetésemelési reformot is, mely csak úgy célravezető, ha az állam kellő gazdasági rendszabályokat is életbe léptet.

A továbbiak során a minisztertanács, Tomescu dr. közegészségügyi miniszter előterjesztése kapcsán egészségügyi problémákkal foglalkozott, majd a hadbavonultak családjainak támogatására vonatkozó kérdésekben hozott döntést.

Popescu tábornok, belügyminiszter beszámolt országos ellenőrző körutjáról, a kormányelnökhelyettes ismertette a besszarábiai és bukovinai miniszteri szemleutak irányelveit és módozatait, majd Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök és Dobre tábornok, államtitkár

beszámolt a román fémipar fellendítése érdekében német ipari képviselőkkel folytatott tárgyalásokról, melyeket a minisztertanács jóváhagyott

A minisztertanács ülésének munkarendjén szerepelt továbbá az erdélyi problémák ügye is. Az erdélyi menekültek küldöttségével és több erdélyi közművelődési vezetőgyűléssel részletesen letárgyalták az e tárgykörbe tartozó, napirendre tűzött kérdéseket, melyek kielégítő módon megoldást nyertek.

Berlini hivatalos nyilatkozat

A török- és bolgárellenes cselszövéssek után kudarcot vall az Olaszország elleni brit propagandahadjárat is

Berlinből jelenti a Rador: Az angol propaganda támadásainak célpontjában néhány napja Olaszország belpolitikai helyzete áll. Ezzel kapcsolatosan hivatalos német körökben kijelentették, hogy London csüggedést-keltő akciója ez esetben épp úgy teljes kudarcot vall, mint ahogy a Törökország és Bulgária

elleni hazug hírverési hadjáratja is mindenképp eredménytelen maradt.

Berlinben egyébként megjegyezték, hogy Anglia ugyanezt a cselszövést már tavaly is megkísérelte, de akkor szintén eredménytelenül.

Kibujik a szög a zsákból

A Szovjetunió bekebelezi Irán északnyugati területeit

Adanából jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy teheráni politikai körökben nagy aggodalmat keltett a szovjetnek az a szándéka, hogy Irán északnyugati területének egy részét, amelybe Tebrisz is beletartozik, bekebelezi az örmény-szovjet köztársaságba. Te-

heráni körökben kijelentették, hogy Wawell tábornok, aki Teheránban megbeszélést folytatott a szovjet vezetőkkel, a brit birodalom nevében hozzájárult volna ehhez a tervhez.

KNOX: uszít — CUDAHY: józanít

A kettéhasadt amerikai politikai élet jellemző keresztmetszete két nyilatkozat tükrében

Newyorkból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy az amerikai ügyvédek nemzeti szövetségének Indianapolisban megtartott évi gyűlésén Knox tengerészeti miniszter többek között kijelentette, hogy a tengerek uralmának legalább száz évig az Egyesült Államok és Anglia kezében kell maradnia, mert

a tengerek uralma a legjobb rendőri eszköz az amerikai érdekek megvédésére.

Knox beszélt a tengerek szabadságáról is, de ezalatt a tengerek uralmának magatartását értette, mert kihangsúlyozta az Egyesült Államok és Anglia közös

tengeri uralmának előnyeit. Knox kérte azt is, hogy szükség esetén az Egyesült Államok határozzák el, hogy idegen és nem saját területen folytatnak háborút. Folytatólagos intézkedéseket követelt Németország, Olaszország és Japán megsemmisítése érdekében.

Amíg Knox teljes erővel fujta a háborus harsonákat, addig — a Rador washingtoni jelentése szerint —

Cudahy volt nagykövet heves támadást inté-

zett egyik beszédében Roosevelt politikája ellen.

Többek között kijelentette, hogy az Egyesült Államoknak nem érdeke, hogy belesodródjanak a háboruba, vagy hozzájáruljanak a konfliktusnak a végtelenig terjedő meghosszabbításához, mert ezáltal még az amerikai konföderáció számára is rendkívül veszélyes helyzetet teremtenek.

Lázadás tört ki a Kaukázuson túl és Irán északi vidékein

Szófiából jelenti a Rador: A „Zora” című bolgár lap ankarai tudósítója jól tájékozott diplomáciai körök értesülését továbbítja. Eszerint a Kaukázuson túl és Irán északi vidékein lázadás tört ki. Ezzel hozzák összefüggésbe azokat a brit csapatmozdulatokat is, melyek az utóbbi napokban Bagdadtól keletre, az iráni határ felé történtek. A felkelés központjai: Kirovobad, Erivan, Leninkan, és Nahicevan. Tebriszben és Tiflisben szintén lázongás tapasztalható. E mozgolódás fenyegeti a Szovjet iráni közlekedési vonalait s Wawell tábornok teheráni látogatását a helyzet ilyen alakulása határozta meg.

Ugyancsak a „Zora” című bolgár lap, — japán és amerikai forrásból közli, hogy az elmúlt héten a Kaukázuson túl több faluban megtámadták a szovjet politikai biztosokat. Ugy látszik, hogy Georgiában a felkelés nagy arányokat ölt. Teheránból érkezett hírszerint a szovjet csapatok egy részét kivonták Iránból és a lázadás színhelyére küldték.

Roosevelt célja: a diktatura! — mondotta Wheeler szenátor Los Angelesben

Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: Az „Associated Press” beszámol Wheeler szenátor losangelesi beszédéről. Wheeler kijelentette, hogy nemzeti védelme nevében Északamerika hét tengeren tüzet indított.

— Egyetlen ember kormányja, visszaélve a demokrácia és béke viszonylagos fogalmával, az Egyesült Államokat a szakadék szélére taszította.

— hangoztatta a továbbiak során a szónok. — Az Egyesült Államok jelenlegi akciója nem a nemzeti szocializmus ellen irányul, hanem ama törekvések folyamánya, melyek valóságos diktatúrát akarnak teremteni az Unióban. (Rador).

FORUM ARAD — Telefon 20-10
a nagyjelmek színháza

Ma! 20 CENTURY FOX
legújabb felfedezőjének Linda Darnell
a feltűnő szépségű feketehajú, babonázószemű
sztárnak legmerészebb filmje, az

Első bűn

a férfi szerepeket ROLAND YOUNG
és JOHN PAYNE játsszák.

Műsoron kívül a legújabb 8. sz. háborus hirodó és az
522. sz. UFA hirodó. Előadások 5, 7.15 és 9.30-kor.

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timisoara, I. Bratianu-tér 3.

Telefon: 28—10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György

Eminescu-utca 8. Telefon 17—11.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel egyhavi havonta 80.— lei, negyedévre 240.— lei, félévre 460.— lei és egész évre 900.— lei. Magyarországon havonta 4.— pengő, negyedévre 12.— pengő, félévre 24.— pengő és egész évre 48.— pengő.

Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendes előfizetési díj kétszerese.

A levelezőlap

Rövidebb és kevésbé kényes természetű közlemények váltására szolgáló keményebb nyitott papírlap a levelezőlap, melynek első oldala a cím alkalmazására való, hátsó oldala pedig a közlemény megírását szolgálja. Így határozták meg a levelezőlap formáját és rendeltetését nem is olyan túlságosan régen, mikor ezeket a kártyákat először adták át a forgalomnak. Ma azonban senki számára nem probléma már a használata, mióta millió és millió számról nyeltesj el azokat a postaszekrények tátongó szája. Aból az alkalomból intézzük a levelezőlap tiszteltetésére eme kis elmefuttatást, hogy szobrot kapott Klagenfurtban a felfalálója. Herman Emanuelnek hívták ezt a kitünő osztrák embert, aki azonkívül hogy igen tekintélyes szakállt viselt, még azzal is nem csekély feltűnést keltett annak idején szülővárosa utcáin, hogy igen furcsa formájú nyakkendőket hordott, amelyeknek szabása saját agyának szüleménye volt. Tulajdonképpen érdeme azonban az volt Herman Emanuelnek, hogy ő találta fel a postai levelezőlapot. Sokat lótot-futott illetékes helyen, míg meg tudta győzni a vezetőket arról, hogy ez az újítás jó és egyben hasznos is. Végül az osztrák posta mégis elfogadta és bevezette a találmányt. Először kissé fukarkodtak a régi vágású bürokraták, mindössze husz szót akartak engedélyezni a levelezőlapon, mert félték, hogy akkor majd nem irnak többé az emberek levelet, ha kitombolhatják irászenvedélyüket a kártyán is. Később azonban mégis megengedték, hogy bárki annyit írjon rajta, amennyit akar. Nem is fizetett rá a posta a találmányra, mert igen fellendítette a forgalmat. Ma pedig már világszerte mindenütt otthonos a levelezőlap, amely a szerény karinthiai városkából indult el 1869-ben diadalmas pályafutásra.

— **Ófelsége Elena anyakirályné a sebesültek körében.** Bucurestiből jelenti a Rador: Ófelsége Elena anyakirályné szeptember 30-án délelőtt tizenegy és egy óra között látogatást tett az „Emberszeretet” nevű kórházban és ajándékokat osztott szét a sebesült katonák között.

— **Japán koronatanács.** Tokióból jelenti a Rador: Szerdán a tokiói császári palotában a császár elnökléte alatt koronatanács volt.

— **Bolgár jubileum.** Bucurestiből jelenti a Rador: Ma, pénteken van huszonhárom éve, hogy Boris bolgár király trónralépett. Uralkodásának évfordulója alkalmából ma, pénteken délelőtt a bucarestii Serban Voda uton levő Sf. Spiridon templomban hálaadó istentiszteletet tartanak, amelyen a bolgár követség és a bolgár kolónia tagjai is résztvesznek.

— **Vasuti szerencsétlenségek.** Tokióból jelenti a Rador: Japánban hatalmas orkán tombolt, amelynek számos emberélet esett áldozatul. Az óriási vihar következtében több vonat kisklott. Így Liu-Siu szigetén egy vonatot a vasuti hidról egy folyóba zuhant. Eddig ötven utas holttestét emelték ki a romok alól, míg több mint száz utas megsebesült. A mentési munkálatokat még nem fejezték be és ezért valószínű, hogy az áldozatok száma még növekedni fog. Shikakuból is jelentenek egy vasuti szerencsétlenséget. Ott is a folyóba zuhant a vihar folytán kisklott vonat. Két utas és nyolc vasuti munkás meghalt. Nagasaki környékén ötven halálos tünt el. Ezek bárkát a nagy orkán elsüllyesztette és valószínűleg valamennyien a tengerbe fulladtak.

— **Gyémánt a titkos fiókban.** Az ausztráliai Geelong városkában nagy szerencse érte egy szegény tisztviselő feleségét. Az asszony Sidneyben, árverésen, olcsó pénzen kis antik asztaltak vásárolt. Mikor odahaza tisztogatta új butodarabját, titkos fiókot fedezett fel az asztalka rejtett, belső részében. Kíváncsian nyitotta ki a fiókot s a legnagyobb meglepetésére kis bársonyotkot talált benne. A tokban selyembe csomagolva, csiszolatlan gyémántok voltak. Legalább 200 évvel ezelőtt került a drágaság a rejték helyre. A drágaköveket nyomban értékesítette, 4000 fontot kapott értük.

Tízezer kiló láthatatlan súly nehezedik minden élő ember testére

„Szikla esett le a szívemről” — szokás mondani, ha valamit sikerült végre előnyösen nyelbeütnünk vagy a sors jóvoltából valamely szorongatott helyzetünkben vagy nehéz ügyünkben kedvező fordulat állott be. „Megszabadultam minden terhemtől” — lélegzik fel boldogan a polgár, ha leróttá házberét és kifizette minden adósságát. De mit szólna az a szerencsés ember, ha illetékesen dicsekedvén, azzal torkolná le: Alaposan tévedni méltóztatik! Egyáltalán nem vetett le minden terhet magáról, hiszen még ebben a pillanatban is több mint tízezer kiló súly nehezedik testére, általában minden halandó emberére. Mert ez a láthatatlan és levethetetlen rakomány a bennünket körülölelő levegőtől származik. Hiszen ne felejtjük el: a levegőnek súlya van! Rendes körülmények között a levegő súlya kb. egy kg. nyomással súlyosodik minden egyes négyzetkilométernyi felületre — vagyis mint a tudósok mondják, a közönséges légnyomás egy atmoszféra. Az emberi testet borító bőr pedig annyi négyzetcentiméterből áll, hogy a ránehezülő levegőtömeg súlya összesen meghaladja a tíz tonnát!... Hogy lehet akkor, hogy mégsem érzem?... Kérdi bizonyára az olvasó. Tíz tonna mégse csekélység. Igaz, de minthogy testünk belsejében ugyanakkora erővel feszül kifelé a levegő, a két ellentétes irányú nyomás kiegyenlíti egymást és egyik a másikat gátolja meg benne hogy testünket összeroppantsa vagy darabokra robbantsa. Ha az egyensúly bármely oldalról csak kevéssé is megbomlik, annak már többé-kevésbé súlyos egészségi ártalom a következménye. Magas hegyek turistáinak, hegyivisutak utasainak, védőöltöny nélkül nagy magasságba merészkedő repülőnek a csökkentett külső légnyomás folytán orrán-száján elered a vér, ajulás, szédülés, öntudatzavarodás lép fel. Ez a veszedelmes következménye a testére nehezülő levegőtömeg terhének egy részéte. A tenger fenekére merülő buvár, viszont éppen ellenkezőleg, attól szenved, hogy körülötte nagyobb nyomás uralkodik, mint testében és a külső túlnyomás is sokszor igen veszedelmes, sőt halálos tüneteket szokott előidézni. Buvárhajók legénysége, víz alatt dolgozó munkások is gyakran kénytelenek rendszerint nagyobb lég- vagy víznyomást elviselni s aki nem szokta meg, annak szervezetét súlyosan megviseli a fokozott nyomás hatása.

Ez vezetett egy érdekes készüléknek és egy még érdekesebb felfedezésnek a nyomára. A készülék: a nagy légnyomású tank. Amerikában a tengerészet-

nél vele szoktatják a buvárokat és a tengerallattjárók legénységét nagy nyomások elviseléséhez. Az ujoncot erős falazatu, hengeralakú acélkamrába vezetik, rázárják a súlyos vasajtót és fokozatosan addig növelik a kazánban a légnyomást, amíg el nem éri azt a mértéket, amelynek a buvár a víz alatt ki van téve. Aztán újra rendes nyomásúvá csökkentik a levegőt és a kísérletet többször egymásután megismétlik, míg végül az ujonc annyira megszokja a nagy nyomást, hogy már minden ártalom nélkül bocsátható vizalatti munkahelyére.

Benjamin dr. orvos, hir szerint, azt az érdekes felfedezést tette, hogy nagy légnyomással eredményesen lehet gyógyítani a — nagyothallást. Eljárásához a tengerészet „gyakorló kazán”-ját használja, melyet természetesen az új célnak megfelelően átalakított. Egyik legelső betege, egy Mildred Fitzgerald nevű kislány volt, aki súlyos nagyothallásban szenvedett, de bizonyos időt töltvén a nagynyomású tank belsejében, hallása feltűnően javult. Nem tudni, mennyiben felel meg ez a hír a valóságnak s tényleg igaz-e, hogy a nagyothallás ezen az uton gyógyítható. H. igen, szaporodott a száma azoknak a csodáknak és lehetőségeknek, melyekkel a nagynyomású sűrített levegő, ez a hatalmas természeti erő ajándékozott meg bennünket.

Mert a sűrített levegő már hatalmas gépeket forgat, bányalokomotivokat hajt a sötét földalatti tárakban és vasuti mozdonyokat is röpít. Városi ember ismeri azokat a boszorkányos gépeket, melyek fűlökítő katagással szaggatják-török a járdák és a kocsiutak aszfaltborítását; kiméletlen zúzorejüket szintén nagynyomású levegőtől kapják, melyet benzínmotor és sűrítőkészülék, úgynevezett kompresszor segítségével külön tartályban állítanak elő. A legbonyolultabb szerszámok egész sorát hajtja a nagynyomású levegő; nagy világvárosokban a csőposta apró hengereit is az röpít szélsebességgel a föld alá temetett pneumatikus csövekben, mint ahogy az apró versejtecskék áramlanak az emberi testet keresztül-kasul szövőgető véredények belsejében. A légnyomás erejét ma már nem nélkülözheti a modern technika, éppoly kevéssé, mint ahogy maga az emberi szervezet sem. Mert csak igazán érezzük jól magunkat, míg az a bizonyos láthatatlan tízezer kiló reánk nehezedik. Ha valami titokzatos erő levénne róánk ezt a terhet: nyomban meg kellene halnunk.

— **Katonai előképzősök figyelmébe.** Bucurestiből jelenti a Rador: A katonai előképzősök felügyelő-sége közli, hogy szeptember 13-án megkezdődtek a katonai előképzősök gyakorlatai. Figyelmessétek a katonai előképzősöket, hogy vegyenek részt a gyakorlatokon, amelyeket a diákok számára szombaton délután, a városi és községi előképzősök részére pedig vasárnap délelőtt tartanak. Ugyanakkor közlik a munkaadókkal, hogy kötelesek elengedni a gyakorlatokra a katonai előképzősöket. Azokat a katonai előképzősöket, akik nem alkalmazkodnak ehhez a rendelkezéshez, a törvény értelmében községi közmunkára kötelezik.

— **Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pírula.** Székrekedés, bélnyílás, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 30 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— **A Nelson brit páncélos súlyos csapás érte.** Rómából jelenti a Rador: A brit tengerügyi hivatal kedden beismerte, hogy a szeptember 27-iki ütközetben a Nelson páncélos csatahajót torpedótalálat érte. A Tangerből érkezett hírek szerint az angol páncélos csökkentett sebességgel érkezett meg a gibraltári kikötőbe és a csatahajót szinte teljesen elborították már a hullámok.

— **A Nap hősugarainak kihasználása.** Abbot, az amerikai Smithsonian Intézet tudosa újfajta napmotort szerkesztett, mely ugylátszik, alkalmas lesz arra, hogy gazdaságosan használja ki a Nap hősugarait. Abbot berendezésénél kétféle négyzetméter felületű tükrök szolgáltató egy lóerőnyi energiát, ami nagy hatással az eddigi próbálkozásokhoz képest. Ezt a hatást azzal azzal érte el Abbot, hogy talált egy különös fekete folyadékot, melyet a tükrök gyújtópontjában 350 fokra lehet felmelegíteni az összegyűjtött napsugarakkal. Ez a 350 fokra felhevített folyadék párologtatja aztán részben a vizet a gép kazánjában. A gőz aztán egy közönséges gőzgépet hajt.

— **Kék és vörös vízi tó a hegyek között.** Jáva közelében lévő Flores szigetén holland expedíció kötött ki. A tudósokból álló társaság tagjai vulkánikus hegyekkel borított sziget magas hegyvidékét kutatták ki. Utjuk váratlanul gazdag eredménnyel végződött. A hegyek között mély völgyekben két gyönyörű tóra bukkantak; az egyiknek vize vörös volt, mint a vér, a másiknak vize pedig mély kékből játszott. Geológusok és kémikusok kutatták ki a különös természeti tünemény titkát. Kiderült, hogy a két tó egy kialudt tűzhányó két kráterét tölti ki. A kék és vörös színt pedig a kráter fenekén felhalmozódott vulkáni eredetű festőanyagok okozzák.

— **Tanulmánylatások a Titeanu-perben.** Bucurestiből jelenti a Rador: Az ilfovi törvényszék tegnap folytatta a Titeanu Eugen államtitkársága idején a propagandaügyi államtitkárságnál történt visszaélések ügyében a tanúk kihallgatását. A tárgyalást október 22-én folytatják.

— **Gondolkoznak-e a hangyák?** A legszervezettebb társadalmi életet élő rovarfajtáról, a hangyákról már köteteket írtak össze a természettudósok, de még mindig eldöntetlenül maradt a kérdés: vajjon gondolkoznak-e a hangyák vagy pedig ösztöneik hatása alatt cselekszenek? A hangyák életét figyelő és kutató tudósok sem tudnak a kérdésre határozott feleletet adni. A bécsi „Allat- és Rovarlélektani” intézetben dr. Heinrich Mahler természetkutató érdekes kísérleteket végzett a hangyákkal. Közönséges mezei hangyabolyból többszáz darab hangyát kiemelt és a bolytól háromszáz méternyi távolságban elhelyezett mézeskenyér mellett letette azokat. A hangyák vígan belakmároztak s azután csoportba verődve, kis ideig tanácstalanul sürögtek-forogtak, míg egyszer csak felsorakoztak és határozott irányt véve, elindultak a mezőn. Reggeltől csaknem estig tartott vándorlásuk, amíg visszaértek a bolyhoz. Félóra múlva pedig felkerekedtek az egész társaság és ugyanazon az uton, amelyen emezek jöttek, elindult a dolgozók nagyrésze a mézeskenyér felé. Mahler a kísérlet alapján azt állította, hogy a hangyák gondolkoznak, be-szélnek és nem csupán ösztönösen cselekszenek. Bizonyíték erre, hogy következtetek.

Ujabb amerikai csapatkülönítmény érkezett Izland szigetére

Amszterdamból jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírszolgálat közölte, hogy szerdán újabb eléggé jelentős amerikai csapatkülönítmény szállt partra Izland szigetén. (Rador).

— A Szudétavidék felszabadulásának harmadik évfordulója. Berlinből jelenti a Rador: A Szudétavidék szerdán ünnepelte felszabadulásának harmadik évfordulóját. Elzalkalomból Henlein körzetvezető sok ezer főnyi tömeg előtt beszédet mondott, melyben hangsúlyozta, hogy a szudétánemeket hűségesekek a Birodalomhoz és a német nép oldalán haladnak a történelem útján.

— Könyvkiadó-vállalatok és könyvkereskedők figyelmébe. Bucurestiből jelenti a Rador: A nemzetművelési és vallásügyi minisztérium a kiadóvállalatok és könyvkereskedők tudomására hozza a következőket: Mindazon könyvkiadó cégek, vagy könyvkereskedők, kiknek lerakatában elemista katalógusok és anakönyvek találhatók, haladéktalanul tegyenek jelentést arról: mennyi ily nyomtatvány áll raktárjukban, mennyi azok példányonkénti előállításai és eladási ára, valamint: mily engedély alapján állították elő a szóbanforgó nyomtatványokat. A jelentéseket legkésőbb október nyolcadikáig kell betérjeszteni a minisztériumhoz, a következő címre: Ministerul Cult. Nat., Directia Invat. Primar, Bucuresti.

A legújabb olasz hadijelentés. Rómából jelenti a Rador: Az olasz főhadiszállás 487. számú harctéri jelentése szerint Északafrikában, a kirenjai partvidék mentén német repülőgépek gépfegyvertűzet indítottak egy Blenheim-rendszerű brit repülőgépet ellen, mely kénytelen volt a tengerre ereszkedni, minek következtében lassan elsüllyedt. Más német gépek több támadást intéztek Tobruk katonai célpontjai ellen. Az ellenség Benghazit fölé repülve épületeket rongált meg; néhány dzsebeli falut is támadtak (Kirenjakán), ahol egy tábori kórház bombatalálalat ért. Más brit repülőgépek Tripolit bombázták, ahol néhány magánház és a gyarmati kórház megrongálódott. Keletafrikában Gondar körzetében egy ellenséges különítmény megkísérelte az olasz állások megközelítését, de ezt az akciót az aknamező megakadályozta és az olasz tüzéréség meghiúsította. Október másodikán éjjel ellenséges repülőgépek szálltak el Nicosia légi kikötője felett (Ciprus-szigetén). A Szicília-csatornában hét olasz vadászgép megtámadott egy brit légi köteléket, mely nyolc Hurricane-rendszerű gépből állt; az olasz vadászrepülőgépek két brit gépet lelőttek.

Legideálisabb arcszépítő, finomító a FÖLDES-féle GENIUS arccrém, esteli és napnali használatra. 1 tégely ára lei 60.—, GENIUS-puder 1 tégely ára lei 60.— FÖLDES GYÓGYSZER-TÁR. ARAD.

— Ujabb találatok érték a szovjet hadihajókat. Berlinből jelenti a Rador: Szeptember 30-án a német nehéztüzérség újabb sikeres támadást intézett az Októberi forradalom nevű szovjet páncélos csatahajó ellen, amely a kronstadti kikötőben horgonyoz. A sorhajót, amely már a múltkor megrongálódott, ismét több találat érte. Oranienbaum kikötőjében egy éirkálót rongáltak meg. A német nehéztüzérség Oranienbaum kikötőjét is lőtte, ahol robbanást és tüzet észleltek.

— Orvosi hír. Dr. Németh Miklós újból rendel. Arad. Str. Eminescu 17.

— A burgonyában is van mérég. Az egyik híres német orvostudós kimutatta, hogy az annyira mindennapi táplálékunkat képező burgonyában is van egy kellemetlen mérég, melyet a vegyészek solaninnak neveznek. Különösen a burgonya megzöldült foltjainban található meg, de szerencsére egészen jelentéktelen mennyiségben. Az egészséges, ennyivaló burgonyában mindössze 0.0006, tehát hattized ezredszázalék a solanin, amit az emberi szervezet egyáltalán meg sem érez. Hogy a solanin kellemetlen hatását megérezzük, ami görcsökben s benuulásban jelentkezik, körülbelül egy harmad gramnyi solanint kellene bevennünk, ami fél mázsa burgonyában van. Aki tehát egyszerre ötven kiló burgonyát eszik meg, csak annak kell félnie solanin-mérgeztéstől, — ha ugyan egyéb baja nem lett.

— A Ladoga tónál szovjet támadást hiúsítottak meg. Berlinből jelenti a Rador: Szeptember 30-án a bolsevisták csapatokat akartak partra tenni a Ladoga tónál Schlüsselburgtól keletre. A német ndosztályok azonban meghiúsították ezt. A szovjet csapatok rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek.

— Az angol alsóház újabb egy millárd fontot szavazott meg háborús célokra. Newyorkból jelenti a Rador: Az NTI közi az United Press értesítését, amely szerint az angol alsóház újabb egy millárd font hitelt szavazott meg háborús költségekre. Az ilyen célra megszavazott hitelek összege eddig három milliárd angol fontot tesznek ki.

Mindenható gyógyszer az ócskapiacian

Már dél is elmúlt, az ócskapiacian ellanyhult az élet és némelyik árus már csomagolt. Egyszerre hirtelen nagy csődület támad és annak kellős közepén egy férfi, magasban állva, szónokol, kikiált... Mindenfelől sietnek az emberek, vajjon miről van szó, valami licitáció talán? Aki közelebb férközött az látja, hogy bérkocsin áll a férfi, barna üvegcset szorít a kezében és úgy hadonászik:

— Most pedig álljon elő, akinek a foga fáj! Álljon elő — kiáltja — mert rögvést meggyógyul. Egy csepp elegendő ebből a gyógyszerből...

Vén, rongyos, cigányasszony jelentkezik. — Álljon fel ide a kocsira, hogy mindenki lássa! A szónokló férfi hozzálát az azonnali gyógyításhoz. Pár csöppet fröcsent a barna üvegcseből egy darabka vattára és bekeni vele a vén, rongyos, foghíjas cigányasszony foghúsát. Majd újra vatta, újra egypár csöppet: ezt az orrba kell helyezni.

Uj felszólítás: — Most pedig álljon elő, akinek a feje fáj!... Hát senki sincs, akinek a feje fáj? Tessék csak bátran...

Piaci munkás jelentkezik, hogy bizony neki fáj a feje.

— Álljon fel maga is a kocsira... Ennek az embernek egy-kettőre a homlokát keni be a szónokló férfi és aztán leülteti a fiákerbe.

Feszült figyelem az egész vonalon, hogy mi következik most?

Valami újabb csodálatos gyógyításra várt mindenki, csak éppen arra nem, ami történt. Merőben más „csodán” álmélkodhattak az emberek. Egy szempillantás és a szónok, elegáns, barna sportöltönye zsebébe nyúlt, ahonnan vastag pénzcsumót vesz elő. Egy percre elállt a szeme-zája a piaci népnek, az őszereksnek, alkalmi napszámósoknak, mindenkinek, aki itt összeverődött. Ennyi ezresbankó így egyszerre, egy kézben!...

Ahogy a meglepetés kissé elült, a férfi odafent a fiákeren, még egyszer magasra lobogtatta a sok ezresbankót és nyomatékosan, önérzetesen hirdette:

— Mindannyian a tanuim vagytok! Ezt a sok pénzt mindenki szemelättára odaadom annak, akinek a baját nem gyógyítom meg! Hol van, akinek a lába fáj?

Öreg napszámós féle, aki eddig kényelmesen üldögélt a fiáker bőrülésén, volt ucvlástzik az első páciens. Jelentkezik is mindiárt és feláll.

— Fáj a lába és bekentem evvel a gyógyszerrel. Még lévni sem tudott a lábára. Nohát, most próbálja meg, öreg... így, még jobban... Ugy-e, most már

bátran léphet, elmúlt a baj...

A csodadoktor, még mindig a pénzzel a kezében, diadalmasan néz körül, majd újra megszólal:

— És kinek fáj a foga? Maga az?... Fáj-e még? No látja! S akinek a feje fáj?... Álljon csak fel, barátom, mindenki lássa... Ime, zsebrevágom a bankókat, a pénz az enyém, mert ezek az emberek meggyógyultak...

Aztán a pénzcsumót zsebrevágta.

Ugy tekintettek sokan a levegőbe, mintha valami hirtelen szertefoszlott tündéralom nyomait keressék. Sok volt, még álmomnak is sok, az a nagycsumó bankjegy. A legtöbbjét talán már nem is érdekelte, ami még ezután következett. Pedig felvilágosította ezután a sportöltönyös férfi nézőközönségét, a kocsik körül egybetódult hallgatóságot, hogy az a bizonyos csodagyógyszer egy hét múlva már minden patikában kapható. Hatvan esetre elegendő egy üvegcsevel és az ára kétszázhusz lei.

— De mi legyen azokkal — folytatta kis szünet után, emelkedett hangon — mi legyen időközben azokkal, akiknek megfájdul a foguk, a fejük, a lábuk? Mennit kell szenvedniök, amíg ez a gyógyszer a patikába érkezik? Ezért ne várjatok! Néhány üvegcseből még van az orvoságból, nektek adom. Aki okos és elővigyázatos, aki nem akar szenvedni, ime a kétszázhusz leies üveget odaadom... kivételesen... egy százásért!

Csodadoktor mindenható gyógyszer az ócskapiacian... Csodálatos, megfizethetetlen gyógyszer, amely a fejet is evögvitja, meg a lábat is és mindössze száz lei. Csak száz lei, az embereket meglepte. A hatása-e, vagy az ára? Még az a vevő is, aki a közelben már félórát várakozott, hogy tíz leit ad a rozsdás reszelőért — az árus mindenképpen ragaszkodott a tizenöthöz —, most letette az „árut” és úgy figyelte, hogy mi fog most történni. Senki sem mozdult, az emberek csak némán telekódoltak a fiáker körül.

Akadtt vevője a száz leies csodagyógyszernek?... Amire végigjártuk a piacot és visszatértünk, azon a helyen már nyoma sem volt fiákernek, kikiáltónak, csődületnek. Mind eltűnt, gyorsan, mint amilyen „gyors” az ócskapiaci csodagyógyszer hatása. Addigra már valahol másutt mutatta be a barnaruhás fiatalember a mindenható szer.

Azelőtt ezt a nótát fújták a kikiáltók:

— Hét, hét, minden darab hét...

Ma pedig a barna üvegcse kikiáltási ára mindössze egy százás. De meg is éri, mindenre jó, igazi csodaszor... (Sch. B.)

— A Timok és a jugoszláv Bácság román lakosságának ellátása. Bucurestiből jelenti a Rador: A hivatalos lap tegnapi dekrétumot közölt, amely szerint a nemzetgazdasági minisztériumot felhatalmazták, hogy bizza meg a szövetszervezetek nemzeti intézetét a Timok-völgyi és a jugoszláv Bácság román lakosságának sóval, petróleummal, gyúfával, dohányterméssel és cukorral való ellátásával. A Nemzeti Bankot felhatalmazták, adjon erre a célra szűzhetvenöt millió lei hitelt a szövetszervezetek nemzeti intézetének, amely ezt az összeget hat hónap alatt törleszti.

— Halifax a régi nótát fújja. Newyorkból jelenti a Rador: Lord Halifax, washingtoni brit nagykövet, Angliából jövet, szerdán Newyorkba érkezett. A brit diplomata kijelentette, hogy ugy Anglia, mint az Egyesült Államok minden lehető támogatására szívese van a Szovjetunióknak.

— Adományok. A timisoarai dr. Kakuk napközi gyermekotthon javára N. N. ötszáz leit, K. J. ötszáz leit, N. N. ötszáz leit, Geisler Antal száz leit, A. S. szappant, lisztet, vajat és turót, N. N. gyümölcsöt és cukrot, Hujné pedig egy kosár hagymát adományozott.

— Kevés a vas Angliában. Newyorkból jelenti a Rador: Az Associated Press londoni közlése szerint a Buckingham-palota vaskapuit és vaskerítését leszerelik és a hadfelszerelési ipar rendelkezésére bocsátják. Hangoztatják, hogy ugy a kerítés, mint a kapuk művészi munkák és történelmi értékük is van.

— Itéletidő Nicaaguában. Mexikóból jelenti a Rador: Nicaragua vidékén hatalmas orkán dühöngött. Már eddig négyszáz ember vesztette életét az itéletidő következtében.

— Vladivosztkában háborus hangulat uralkodik. Tokióból jelenti a Rador: Tajji Senda, a vladivosztkai japán főkonzulátus titkára a napokban Tokióba érkezett. A japán főkonzulátus titkára kijelentette, hogy Vladivosztkában háborus hangulat uralkodik. Az utcákon mindenütt rohamisasok szovjet katonák láthatók. Mindenféle légi támadás elleni fedezékeket készítenek és mindennap tartanak légvédelmi gyakorlatokat.

Ugyeletes gyógyszerárak

Pénteken, október 3-án Aradon a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot: Dick Marasesti utca és Consistorului utca sarok), Janka (a betegsegélyzővel szemben) és Weisz (Avram Iancu-tér).

Mozi

Pénteken, október 3-án Aradon a mozik műsora a következő: Forum: Első bűn. (Amerikai film). Forum: A 18 karátos szüz (amerikai film).

CORSO (ARAD)

Tel. 23-64

Előadások 5, 7:15 és 9:30-kor

Ma premier!

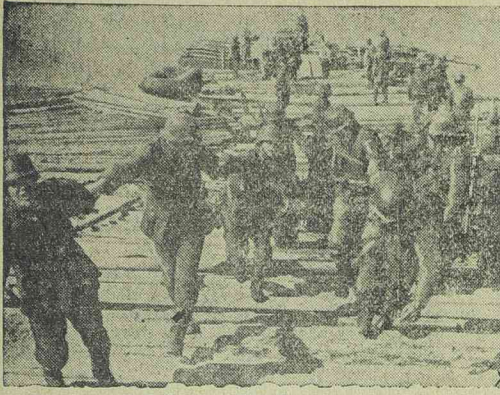
Legújabb UFA-journál

Aki mulatni, vigadni, jó kedvre derülni akar, aki igazi békebeli bájoságot, kedvességet és humort akar élvezni az nézze meg:

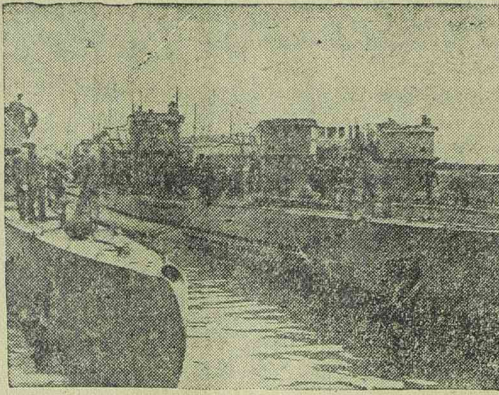
A 18 karátos szüz

éimű film ben
Amerika
legszebb
színeszínház:

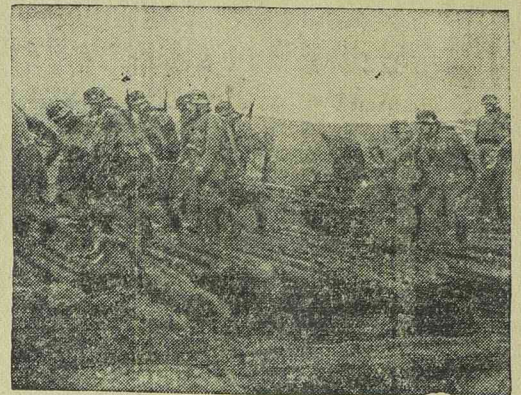
Ann Scheridánt



A Lowaton átkelt páncéltörő ágyut német katonák vontatják fel a partra



Német tengeralattjáró sikeres utjáról visszatért támaszpontjára



A német páncéltörő ágyut harci állásba vontatják

KÖZGAZDASÁG

Október tizenkettedikén kivonják a forgalomból az ötven és százalékos fémpénzeket

Bucurestiből jelenti a Rador: A pénzügyminisztérium ismételen felhívja az ország lakosságának figyelmét arra, hogy ez év október tizenkettedikétől, jövő vasárnaptól kezdve kivonják az ötven és százalékos fémpénzeket a forgalomból. Ettől a naptól

kezdve tehát az ötven és százalékos fémpénzek forgalmi értéke megszűnik és csak adófizetésnél fogadják el azokat, ez év december harmincegyedikéig bezárólag, amikor is végleg beszüntetik a szobanforgó fémpénzek beváltását.

A dohányjüvedelmek közel négy milliárd lei bevétele volt öt hónap alatt

Az önálló monopólpénztár igazgatóságának most nyilvánosságra hozott augusztusi kimutatása közli, hogy a dohányneműekből előirányzott 508 millió 600 ezer leies összegben felül ezen hónapban még 239 millió 816 ezer 745 leinyi többletbevétel származott. Hasonlóképpen jóval felülmulta az előirányzott összeget a sójüvedelem is, amennyiben a költségvetésbe felvett 38 millió 500 ezer lei helyett 68 millió 569 ezer 617 lei folyt be ezen a

cimen. Más a helyzet a cigarettapapir, játékkártya és robbanóanyagból származó jüvedelmeknél. Itt ugyanis hiánnyal zárult a hónap, miután a 19 millió 980 ezer lei előirányzott összegből csak 19 millió 600 ezer 952 leit vételeztek be. A költségvetési év első öt hónapjában a monopóljüvedelmek 2 milliárd 836 millió 472 ezer leit kitevő előirányzatból 3 milliárd 769 millió 763 ezer 264 lei volt a bevétel, ami 933 millió 291 ezer 264 lei felesleget jelent.

Hadbavonultak fizetése

Bucurestiből jelenti a Rador: A bucurestij munkakamarához számos panasz érkezett, hogy a munkaadók megtagadják a mozgósított, vagy összpontosított alkalmazottak fizetésének kiutalását. A munkakamara intézkedett, hogy ezek ellen megindítsák az eljárást. A hasonló félreértések elkerülése érdekében a munkakamara figyelemzeti az összes munkaadókat, akik legalább öt alkalmazottat foglalkoztatnak, hogy

kötelesek alkalmazottaiknak az első hónapban az egész fizetést, azután pedig, mindaddig, amíg alkalmazottjuk mozgósított vagy összpontosított, a fizetést kiutalni. Ez megilleti azokat az alkalmazottakat, akik napszámban, óraberben, akordban vagy havi fizetéssel vannak alkalmazva.

A borsó: keresett kiviteli cikk

Bucurestiből jelenti a Rador: Az elmúlt napokban, a nagy kiviteli igénylésekre való tekintettel a borsó ára szokatlan emelkedést mutatott. Így a kénezt Viktória-borsó ára, vagontételenként, ab állomás, a 350 ezer leit is elérte. Más borsófajták ára vagontételben 290—340 ezer lei között változik.

Bőséges a kukoricatermés. Bucurestiből jelenti a Rador: Az ország déli részében néhány napja megkezdődött a tengeri-termés betakarítása. Már most megállapítható, hogy az ország kukoricatermése, — mint-hogy nagy területeket vetettek be tengerivel, — bőségesen fedezi a belföldi szükségletet és elég jelentős mennyiség marad hivitelre is.

Fordításokat,

okmányokat, irodalmi és szakmunkákat, román, német vagy magyar nyelvről vagy nyelvre, vállalk. Levelezőlap érdeklődésre vála-zolok. Timisoara III., Strada Rusu Sirianu 2 sz.

A földművelésügyi miniszter szemleutja. Sichitiu tábornok, földművelésügyi miniszter Bessarabiában és Bukovinában szemleutat tart, mely alkalommal az elmúlt napokban meglátogatta Reni Bolgrad, Ismail, Cetatea Alba, Tiraspol, Chisinau és Orhei városokat. Tegnap Balti városában volt a földművelésügyi miniszter, aki szemleutja alkalmával sorra ejti még Soroca, Hotin és Cernauti városokat s a hét végén tér vissza Bucurestibe.

A kender egyedárúsítása Olaszországban. Rómából jelentik: Az olasz kenderkivitel állami egyedárúsításba ment át s az e célból létesített „Ente Nazionale Esportazione Canapa” állami monopól-szerv irányítja és ellenőrzi a jövőben a kendertermelést és kenderkivitelét. Az új szerv alaptökéje tizmillió lira, székhelye Rómában van.

— A forgóáram továbbfejlesztése az AEG-nél. Ma majdnem minden áramhálózat forgóáramot vezet. Ezt az áramot 50 évvel ezelőtt találták fel. Az AEG eme kísérleti munkájánál von Dolivo-Dobrowolsky német mérnök igen előnyösen működött közre. Akkoriban nem volt még használható forgóáram, viszont ilyen áramnak az áramhálózatba való bevezetésére nagyon nagy szükség volt. Dobrowolsky 1888—89-ben az AEG-nél felállított egy 3-fázisú váltóáram kísérleti telepet, amely egy áramszolgáltatóból és egy motorból állt. Dobrowolsky ezt a rendszert forgóáramnak nevezte. Az AEG 1891-ben az első motorokat (1/2-től 10 PS-ig) állította elő, amelyeket a gyakorlatban használtak. A frankfurti nemzetközi villamossági kiállításon mutatták be az első nagy kísérletet, amelyet az AEG vezetett keresztül: Laufentől Frankfurtig 178 km-es távon 15.000-tól 30.000 Voltig 300 PS-vel fejlesztették a feszülést. Milles Oszkár Heilbronban villanyművet építettett, amelyet a laufeni telepről láttak el 5000 Voltos forgóárammal. Ezután az AEG is hozzájárított több vidéki központnak forgóárammal való felállításához. Ezeknek a forgóáramtelepeknek a teljesítménye 200.000 és ennél több Voltig is fejlődött. Az AEG forgóáram-erőművek építésében a berlini Klingenberg-üzemnél 270.000 Kw. teljesítménnyel érte el a tetőpontot.

Jegyzett már visszacsatolási kölcsönt



A buzakiviteli szerződések ügye. Bucurestiből jelenti a Rador: E napokban számos kiviteli buzavásárlási szerződést jelentettek be, de eddig egyetlen engedélyt sem adtak ki buzakivitelre.

— Jó termés volt az idén Szerbiában. Belgrádból jelentik: Az illetékes hatóságokhoz beérkezett adatok szerint a szerbiai termés nagyon jó. A tengelyhatalmak kétszáz vagon vetőmagot bocsájtanak ezenfelül a földművelők rendelkezésére. A mezőgazdasági és állati termékekre vonatkozó ármegállapítási rendelkezéseket egyébként a jövőben kiterjesztik az ipari termékekre is.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmú devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—195, svájci frank 43.81—45.54. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—2.05, német márka 59—60, szová: korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77, pengő 26.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.16—3.28, olasz lira 9.50—9.50, léva 1.60—1.68. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 756.90—786.29, egyiptomi font 776.34—806.93, palesztinai font 759.81—789.74.

Határidő napló

OKTÓBER 3:

Disznóőrte, ló- és marhaszőr készletek birlalói eddig a napig tartoznak jelentést tenni készletükről a közellátási államtitkárságnak.

OKTÓBER 10:

Kertészek forgalmi adója havonta eddig a napig kifizetendő.

Ócskavas készletek havonta eddig a napig bejelentendők.

OKTÓBER 11:

Alkalmazottal dolgoztató másolóirodák a nemzetgazd. gi minisztérium július 11-én kiadott 40671. számú rendelete alapján kötelesek cégüket bejegyezteni.

OKTÓBER 12:

50 és 100 leies érmék forgalmi értéke lejár.

OKTÓBER 15:

Juh- és báránybőrök zárolásának feloldása. Régi utlevél bélyegek érvénye lejár. Zárolt gyapjúkészletek beszolgáltatásának határideje.

A behajtási pénzügyigazgatóságok megkezdik a négy és félszázalékos kamatozású „Renta unificata 1941” elnevezésű kötvények szétosztását.

SPORTTESEMÉNYEK

Három világnagyság egy kicsi svéd falucsukából

Mindhármat egy földmives fedezte fel és nevelte atlétának

A német „Sport-Schau” című lap svédországi tudósítást közöl, melyet teljes egészében mi is leközlünk:

Van Középsvédországban egy kis falu, Kälarna-nak hívják. Pár évvel ezelőtt még magában Svédországban is kevesen voltak, akik a nevét ismerték. Sem vízésés nincs mellette, sem ósrégi templom nincsen, amelynek kedvéért a kirándulók fekeresnék. Kis falu, lakosainak száma alig haladja meg a százat. És ma már mégis az egész világ ismeri a nevét. Innen indult el versenyzői pályafutására Henry Jonsson, aki később felvette a Kälarna nevet és ezen a néven érte el többek között 8:09 mp-es 3000-es világcuscsát.

Ha azonban azt hinné valaki, hogy a kis falu ezzel kimerült, az alaposan csalódiik. Alig néhány évvel azután, hogy Kälarna a stockholmi tüntöltők közé beállt, új, talán még tündöklőbb csillag kelt fel Kälarna felett. Gunder Häggnek hívják. Pár héttel ezelőtt javított meg Lovelock 1500 méteres világcuscsát és most pillanatnyilag éppen egy kinos profi-ügy középpontjába került.

Száz lakosu faluból öt éven belül két világcuscsfutót kibocsátani éppen elég szép teljesítmény. De Kälarnából már jön a harmadik is: szintén odavaló John Isberg, a 18 esztendősi új svéd körantávfutó 3:52.2 mp-es idejével.

Önkéntelenül felmerül a kérdés, vajon Kälarna-

ban a levegő, vagy a víz olyan bámulatosan jó, vagy az ott lakó nép olyan szivós és gyors, hogy szinte évről-évre szárnyra tud eresztetni a kis kaptár egy világnagyságot.

A cikkíró szerint ez a nagy siker egyedül Fridolf Rudin érdeme. Rudin egyszerű földmives ember, bár a falujában nagy a tekintélye. Szereti a sportot és pompás szeme van a tehetségek felismerésére. Jonsont, Hägget, Isberget már gyerek korukban ő fedezte fel. Az ő tanácsai szerint futkároztak a fiúk az erdőben, ő tartotta kézben őket és ő készítette elő az első versenyekre. Rudin minden szabad idejében a falu fiait lesi. Ha lát egy jómozgású fiút, szinte másodikként megismeri — és a fiu elindul a világhír felé...

Nem tehetségekben van hiány — állapítja meg a német lap a fentiek alapján, — hanem lelkes jószemű szakemberekben, akik a tehetségeket felkutatják és tovább vezetik. Rudinok kelleneek és akkor majd lesznek Häggek is.

És ez így van. Tömegével lehet felsorolni az eseteket, hogy egy-egy lelkes vezető mint varázsolta elő a semmiből a tehetségek seregét olyan városokban, ahol előtte és utána nem került felszínre senki sem. A pompás emberanyag-kincs ott hever garmadával, csak a szakértő kincskeresőök hiányoznak, akik nem sajnálják az időt és a fáradságot.

Macelari együttesével, egyébként a vasárnapi programot pompásan egészíti ki a Prieteni egyéni tombolaversenye, mellyel az ötödik forduló műsora a következő:

Bajnoki mérkőzések:

Gutenberg—Crisana 11 óra, bírő Terbaacea.
Fortuna—Transilvania 17 óra, bírő Terbaacea.
Metalurgist—Tricolor 17 óra, bírő Nicoara.
Rapid—Infatirca 17 óra, bírő Colonici.
Az előlálló a pályaválasztók.

Barátságos mérkőzés:

Macelari—Prieteni 17 óra, bírő Grosz.

Egyéni verseny:

Prieteni egyéni tombolaversenye a Macelari pályán szombat este nyolc órától, vasárnap este kilenc óráig.

— Nem, nem emlékszem, — felelte vontatottan, habozva, — az arca nem ismerős, de a hangja, az igen.

— Amikor először látott, homályos, szinte sötét nyelviségben talákoztunk. Most pedig napvilág van. Gondoljon csak vissza, arra a napra, amelyen a pétervári pincebörtönben édesatyját, Grigorij Danilovics Zinovjevet meglátogatta.

Meglepetten kiáltott fel:

— Hogyan? Ön az, Pjotr Fedorovics Tobeljev?

— Kérem, beszéljen csendesebben, Anna Grigorovna. Ne mondja ki hangosan azt a nevet. Tényleg az vagyok, ámde most Alexej Nikolájevics Jurainak hívnak. De, könyörgöm, ne álljunk itt a kapu előtt, nehogy feltűnést keltsünk. Tudom, hogy kegyed a Lubljanszkája-utcai kórházba igyekszik. Engedje meg, hogy elkísérjem. Utközben majd beszélgetünk.

Megindultunk egymás mellett.

— Hogyan szabadult ki és miért van most más neve? — kérdezte halkan.

— Azt majd a végén mondom el. Most előbb engedje meg, hogy édesatyjáról beszéljek önnek, Anna Grigorovna.

A szép leányarc egyszerre szomorú lett és szőrében, amely fekete gyémánthoz volt hasonlatos, könny jelent meg.

— Hallgatom, — sóhajtott.

Részletesen beszámoltam neki édesapja betegségéről és utolsó óráiról, amelyekben nagy szeretettel emlékezett meg gyermekeiről. Elmondta azt is, hogy igaz keresztényhez méltóan lehelte ki a lelkét.

— Köszönöm, — rebegte Anna Grigorovna — köszönöm mindazt, amit apámért cselekedett. Köszönöm azt is, hogy a pénzt és ékszer, amely atyámnál volt, eljuttatta hozzám. Belőle minél kevesebbet fogok a magam javára felhasználni. Rengeteg szegény testvérünk van, aki segítségre szorul.

— Anna Grigorovna, a borzacsókban egy medallion is volt. Grigorij Danilovics azt az óhajátását fejezte ki, hogy azt magamnál tartsam és a benne levő sárga port szükség esetén felhasználjam.

Ugy vettem észre, hogy a borulás ismét eltűnt a leányka arcáról. Élénken mondta:

— Miután ön azonban itt lépked most mellettem, hálát adok Istennek, hogy a mérget nem kellett használnia.

IGAZOLVÁNYKEPEK

Gyermekfelvételek **PORTRÉK**
MŰVESZI KIVITELBEN
JUTANYOS ÁRON
K É S Z Ű L N E K

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE
IMIȘOARA I, PIATA LIBERTĂȚII 4.

Sport hírek mindenfelől

Olaszországban vasárnap barátságos labdarugó mérkőzéseket tartottak, az eredmények: Lazio—Livorno 4:3, Juventus—Alessandria 2:0, Madera—Bologna 4:3, Novara—Liguria 1:1, Ambrosiana—Milano 3:2, Torino—Bielese 4:1, Fanfulla—Atalanta 1:1, Terni—Roma 3:1, Fiorentina—Vicenza 6:1, Neapole—Bagnolese 1:0, Genova—Cavagnaro 4:1.

A magyar hölgytenisz csapatbajnokságot a BEAC hölgyek nyerték meg 8 ponttal a BBTE előtt, amelyek 4 pontja van. A MAC és a BSE hölgyek 3—3 pontot szereztek.

Pompás formában a német vágató, Scheuring. Az ulmi versenyen 100 m-t 10.5, a 200 m-t 21.2 mp alatt futotta. 800 m-en Kaindl győzött 1:54 és 1500 m-en 3:55.4 idő alatt. Nagy küzdelem volt a 3000 m-en, amelyen Goldmund győzött 8:47.5 idővel Mayer és Helber előtt.

Mikkaelsson, a svéd gyalogló bajnok a 30 km-en 2:27:28 idővel új világcuscseredményt ment. A régi világcuscseredményt csak áprilisban állította fel Hamburgban a német Schmidt 2:30:33.6 idővel.

Olaszországban e hó folyamán olasz-szlovák ökölvívó válogatott mérkőzést tartanak.

A VÖRÖS POKOL

Pjotr Fedorovics Tobeljev élményei a vörös paradicsomban

A DÉLI HIRLAP EREDETI REGÉNYE

Írta: ANDREJ ANDREJOVICs KRIMOV

43

Nem volt aztán könnyű dolog ezekkel a rendes érintkezést felvenni, hogy mint kommunista összeíró biztos megjelentem a lakásokban, mereven elzárkóztak előttem és kijelentették, hogy semmijük sincsen, mert mindenüket már hivatalosan elvették tőlük. Ha aztán a beszélgetés során igyekeztem velük megértetni, hogy magam is hozzájuk tartozom, sok helyen bizalmatlanok voltak, mert attól tartottak, hogy csak őszinte megnyilatkozásba akarom őket beugratni és aztán majd előállok a letartóztatással. Ha pedig végre nagynehezen meggyőztem őket, hogy tőlem nincsen mit tartaniok, akkor kiderült, hogy Anna Grigorovna Zinovjevet nem ismerik és nem is tudnak róla semmit.

Plyenformán aztán mégis csak kiépittem és a pontja nagyobbítottam egy kis szervezettel, amely velem együtt kutatott a keresett leány után.

Igy aztán megtudtam, hogy Anna Grigorovna a Lubljanszkája-utcai kórházban működik mint ápolónő, de nem ott, hanem a Kitájgorod kerület egyik utcájában lakik. Hetenkint tesz felváltva nappali és éjszakai szolgálatot, hol reggel héttől este hétig, hol este héttől reggel hétig. Amikor ezekről értesültem, éppen éjjeli szolgálatos volt.

Délután hat óra előtt már ott állottam lakása előtt. Nem akartam felmenni hozzá, mert fogalman sem volt. kicsoda emberekkel lakik. Lehetséges, hogy a lakásadói vad kommunisták és a szegény leány látamra esetleg elárulja magát. Azért hát kint várakoztam.

Pár perc hiányzott a hat órától, amikor kilépett az utcára, akire lestem.

— Jó estét, Anna Grigorovna, — köszöntöttem. Meglepettem állott meg és rábámúlt.

— Nem ismer meg? — kérdeztem.

— A méreg már nincs a medallionban, Anna Grigorovna.

— Hogyan? Miért?

Részletesen elbeszéltem neki a börtönből való kiszabadulásom történetét és azt, hogy Bogozov miként halt meg a gyorsan öltő méregtől, amelyet pedig magam akartam meginni.

— Isten rendelkezése volt, — suttogetta a leány, — a Mindenható nem engedi, hogy a becsületesek mindig elbukjanak és a gonoszok diadalmaskodjanak. Az ön és társainak árulója megkapta méltó büntetését.

Tizenöt-husz lépést némán tettünk meg. Aztán kimondtam, amire csak nehezen tudtam magamat rászánni:

— Ezek után vissza kell adnom a medalliont, ugye? Megvallom, nagy örömemre szolgálna, ha... A hangom elakadt. Nem volt erőm a mondatot tovább folytatni. Zavart voltam.

Azonban Anna Grigorovna kedvesen segített rajtam:

— Arra kérem, Pjotr Fedorovics...

— Ne így mondja, Alexej Nikolájevics vagyok.

— Bocsanat, még hozzá kell szoknom. Mindazon az néven gondoltam önre. Arra akarom tehát kérni, kedves Alexej Nikolájevics, hogy a medalliont, ha nincsen ellene kifogása, tartsa meg emlékül. Azt az emberbaráti szívességet, amelyet apám iránt gyakorolt, nem tudom másképpen meghálálni.

— Bőkezübb és gazdagabb ajándékot nem is adhatna nekem, Anna Grigorovna, biztosítom róla.

A leány aztán magáról beszélt. Elmondotta, hogy Katiusa Vladimirovna Kalinin segítségével miként jutott el Moszkvába, ahol rokonait hiába kereste. Sikertelt azonban neki összeköttetésbe jutni olyan fehérekkel, akik a kenyerért és azért, hogy másokon segíteni tudjanak, szolgálatot vállaltak a vöröskönnél. Jev jutott be ápolónőnek a Lubljanszkája-utcai kórházba. Természetes, nem tevénytudást segített a betegek között. A vöröskönnel és fehérekkel egyforma keresztényi türelemmel és gondoskodással ápolja. De üres idejében felkeresi a városi kórházokat, valamint a városi és egyházi támogatással látja el őket szükség esetén.

(Folytatjuk.)

Rádió

PÉNTEK, OKTÓBER 3.

Bucuresti: 7 Indulók, hírek, hanglemezek. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14. Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 17.30 Hírek. 17.40 Előadás. 18 Hangverseny. 19.15 Hanglemezek. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó.

Rövidhullámú román adó: 23 Német nyelvű adás, hanglemezek. 23.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek. 23.40 Francia nyelvű adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvű adás hanglemezek.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, torna, hírek, hanglemezek. 10 Hírek. 10.20 Tülnépes-e Kina? (felolvasás). 10.45 Egy orvos levele leányához (felolvasás). 12.10 Melles Béla zenekara. 12.40 Hírek. 13.30 Imiczky László szalonzenekara. 14.30 Hírek. 15.20 Ritter Irén énekel zongorakísérettel. 15.40 Mit főzzünk? 15.55 Erdélyi János hegedűl zongorakísérettel. 16.15

Felolvasás. 16.45 Hírek. 17.15 A Fülöp-szigetéről (felolvasás hanglemezekkel). 17.40: Magyar nóták hanglemezeiről. 18.15 Szalonötös. 18.45 Küllügyi negyedóra. 19 Hírek. 19.20 Sportközlemények. 19.25 Puccini: Bohémélet című dalművének közvetítése az Operaházból. 21.40: Hírek. 22.10 Mindenből egy keveset (Sthymmel Miklós tánczenekara, a Rajkók zenekara. kétzongorás jazz. Mánuel Bianco énekel és tárogató számok). 23 Idegen nyelvű hírek. 23.25 Kamarazene hanglemezeiről. 24 Hírek.

Budapest II. nem közvetít műsort.

SZOMBAT, OKTÓBER 4.

Bucuresti: 7 Indulók, hírek, hanglemezek. 12.20 Hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.40 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 17.30 Rádióhíradó. 17.40 Előadás. 18 A rádiózenekar hangversenye. 19.15 Hanglemezek. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó.

Rövidhullámú román adó: 23 Német nyelvű adás, hanglemezek. 23.20 Olasz nyelvű adás, hanglemezek.

23.40 Francia nyelvű adás, hanglemezek. 24 Angol nyelvű adás, hanglemezek.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, torna, hírek, hanglemezek. 10 Hírek. 10.20: Híres párbajok (felolvasás). 10.45 Felolvasás a középkori magyar bársonyszövéstől. 12.10 Beszkárt zenekar. 12.40: Hírek. 13.30 Hanglemezek. 14.30 Hírek. 15.20 Vidák József cigányzenekara. 16.10 Ifjusági rádió. 16.45 Hírek. 17.15 A finn nép dalaiból (hanglemezek). 17.40 Csikót nevelünk (felolvasás). 18 Weidinger Ede szalonzenekara. 18.40 Somlay Artur verseket mond. 19 Hírek. 19.30 Richard Strauss: F-dur szonáta (zongora-gordonka szám). 20.10 Kivánsághangverseny (Közreműködők: Szilvassy Margit, Rác Vaj, Cselényi József, Nagypál László, a Rádiózenekar, énekkar, Revü Tánczenekar és Oláh Kálmán cigányzenekara). 21.40 Hírek. 22.10 Hanglemezek (vidám számok). 23 Idegen nyelvű hírek. 23.25 Sovinszky László szalonzenekara Giuseppe Moretti énekel és Rác József cigányzenekara muzsikál. 24 Hírek.

Budapest II nem közvetít műsort.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Alkalmazás

Fűszer és csemegekereskedőségét aki bodegában is jártas, azonnali belepésre felvétetik. Ugyanott egy kiszolgáló kisasszony is felvétetik. „Szabó” Timisoara IV. Str. Bratianu 45. (2378)

Kerések bejáró, jól főző mindenest azonnalra. Timisoara, Str. Abrud 5. sz. (2386)

Ügyes, megbízható szobalányt jó bizonyítvánnyal október 15-re kerések. Timisoara I., Bul. Diaconovici Loga 38. sz. Földszint. (2383)

Mindenest azonnalra felvétetik. Timisoara IV., Str. Mircea Voda 3. (6025)

Ok t a t á s

Gép és gyorsíró szaktanfolyamot végzett fiatal leány, bármilyen íródi alkalmazást keres. Ajánlatokat „Kezdő” jellegre a timisoarai kiadóba kérek. (2380)

Nyelvórákat adok magyar, német, román, angol, francia, olasz, latin, spanyol nyelveken, délután 3—7. Kissné, Timisoara IV., M. Guttenbrunn 16. sz. (2381)

Tangóharmonikát, zongorát könnyű, gyors rendszerrel tanítok. Accordeon használt, eladó. Arad, Str. Baritiu 29. (3789)

Énekórát ad Párisban végzett énekesnő. Timisoara I., Str. General Grigorescu 1. II. em. 13. (2387)

L a k á s

Kerések 1 szoba-konyhás lakást, lehet csak egy szoba is. Házbér 400—450 lei. Olteanu Mihai, Timisoara. Parchetul Tribunalului Timis-Torontal. (6021)

Egy vagy két szoba butorozva, vagy anélkül azonnal kiadó. Cim: Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8. (3790)

Különbejárattal díszkrét butorozott szobát fürdőszobával, vagy garsoniert kerések nem zónában. Ajánlatok a timisoarai kiadóba „Pontos fizető s” jellegre kéretnek. (2379)

A d á s - v é t e l

Platin-kocsit, jó állapotban megvételre kerések. D. Friedrich, Timisoara II., Str. Cogalniceanu 14. (2385)

Varrógépet megvételre kerések. Varga, Str. Eminescu 15. Arad. (3782)

Jegy ezzen



Visszacsatolási kölcsönt!

Varrógépek, irodaberendezések, írógépek, hálósobák, ebédők, matracok, otomanok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre kerünk kombinált szobát, ebédőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttl 2, az udvarban. (3115)

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyeget, íróasztalokat, varró- és írógépeket, hálósoba-, ebédő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és dísztárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyeget, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (3023)

Vaskályhát megvételre kerések. Timisoara II., Str. Balas 18. Balra, első ajtó. (5471)

Üzletházat bérbé, vagy megvételre kerések, jobb vidéken. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz. alá kérek. (3779)

Kerések jómárkájú keresztthrus rövid zongorát vagy pianót. Zierler, Timisoara I. Str. Turin Nr. 6. (2367)

Ponyva, vízhatlan, 3x3 méter nagyságú, egészen jókarban és egy ruhaszekrény eladó. Szavantsek-bodega, Timisoara III., Piata Lahovary 5. (2389)

Piata Mihail Viteazul környékén modern háromszobás lakás butorral együtt eladó. Cimeket Rudolf Mossehoz Arad, Str. Eminescu 8. (3498)

Eladnám Oradean levő kétszobás, előszoba, fürdőszoba, konyha, éléskamra, alapincézve, udvarban külön egy szoba, konyha, előszoba uri házat. Ára itt fizetendő. Értekezni Arad, Boulevardul Carol 28. Ap. 1. (3791)

Ferenczy György „Ave Hitler” című könyvét megvételre keressük. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. sz. (3796)

Jókarban levő hintaszéket veszek. Cimeket az aradi kiadóba kérek. (3497)

Bérbeadó bécsi gyártmányú rövid, kifogástalan zongora, ugyanott eladó 12 személyes ebédőszerviz, gyönyörű asztalnemű és ágynemű. Csak komoly vevők adják le címüket a timisoarai kiadóba „Kifogástalan” jellegre. (2388)

Eladók egy tételben, használatlanul, ragasztómentesen, a következő jubileumi bélyegsorozatok: királyság — haditengerészet — hadsereg, Peles-kastély, kulturálapítvány, Cernauti — Chisinau, Vöröskereszt és Vöröskereszt-blokk. Átvehető a Rudolf Mosse-hirdetőirodában Arad, Str. Eminescu 8. (3792)

Eladó Covasint közszépen egy szőlő, 5 hold, beültetve 3 és fél, többi gyümölcsös, szükséges épületekkel és felszereléssel együtt. Értekezni Arad, Str. Cuza Voda 33. (3793)

Egy modern, központhoz közelfekvő, lehetőleg újabb építkezésű 4-5 szobás, kertes magánvilla, vagy uri magánház

megvételre kerestetik nem zónában. Ajánlatokat szíveségből közvetíti: Kovács Ernő I'im soara, Str. Bratianu 34. Telefon 43-57

Fiatall pulikutra megvételre kerestetik. Ajánlatok Libraria Otzinás, Bocsa Montana címre küldendők. (2366)

Elegáns ebédők, uriszobák, hálók, íróasztalok irat és könyvszekrények Underwood-írógép, írógép és rádióasztalok, modern ebédő és játékasztalok, szekrények, csillárok, szőnyegek, képek, vitrin tárgyak stb. eladók. Gábornénál, Timisoara III, T. Cipariu 5 Maria közelében. (2369)

Szalongarnitúra nagy tülkörrel, ebédő, festett gyermekszoba (2 ágygal), irat-szekrények sürgősen eladók. Megtekinthető 12—4 óráig. Timisoara, Lloyd-palota III., ajtó 18. (2382)

„Standard” super rádió, 4+2 lámpás, eladó. Arad, Str. Stroescu 31. Ajtó 6. (3795)

Dr. Markovits Ferencné Kállai Ibi zenetanárnő

hegedűtanítását

október hó 1-én megkezdte, Timisoara II., Str. Dacilor 5, II.

Üzletberendezés eladó. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3499)

Különbétele

Birkákat őszi legeltetésre és telelésre vállalok. Cim: Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (3780)

Pianinót bérbé kerések. Stefan Livia, Belváros, Str. Buteanu 1. sz. Rom. kat. személtárium mellett. (6028)

Igazolvány - fényképek

a FOTO STUDIOBAN

a leggyorsabban készülnek!

Timisoara I., Piata Libertăti 4.

HIRDESSZEN

a DELI HIRLAPBAN!

Nyomatott a Tipografia „Timisoara” körforgógépén, Timisoara.